

«بیرقولتوم سوو» ایزیدن چنقاغ بیگییت

تاج محمد ابل سپور

قدیملرده شعر الهی الهام بیلن میدان گه چیقهدی دېگنلری بی چیز اېس اېکن، چونکی هلی هم بوگپ همان کوچی بیلن باقی دیر.

شعر نینگ تیلی هم عادی تیلدن فرق قیلهدی، حیاتی مسأله و موضوعلرنی بدیعی تصویر آرقهلی قیته یره تیش اونچه لیک آسان بؤلمه گنی باعث شاعر لر سانی هم آدم لر آرسیده اونچه کؤپ اېمس.

گپنی چوزیب یوبار مهی، قولیمیز دهگی توپلم حقی ده بیر قیسقه توخته لیب او تماقچیمن.

بونینگ نامی شاعر تمانی دن «بیرقولتوم سوو» دېب اته لگن. افغانستان اوزبیک ادبیاتی و ادبی تیلی نینگ قدیمگی ترقی و رواجی توخته لیب قالگن بیر دوره هر قندهی ادبی اثر نینگ پیدا بؤلشی و اونینگ ترقه تیلش یاش اولاد اوچون اؤته مهم دیر. چونکی تیل اثر لر بیر اقلری ده یشهیدی و اولغیهدی.

«بیرقولتوم سوو» شعر لر توپلمی یاش بؤلسه هم افغانستان، اینیقه فار یاب محیطی ده سؤنگی بیگیر مه بیل مابینی ده صادر بوله تورگن واقعه- حادثه لر گه گواه بؤلگن عزیز شاعریمیز تاج محمد ابل سپور قلمی گه باغلیق اثر دیر.

بیز نوایی حضرتلری نینگ «سېنگه بار اېسه سوز بیلور دین مذاق-اؤزیم ساری باقمه، سؤزیم ساری باق» دېگن دُر دانه سؤزلری گه اساسله نیب، قلندر مشرب شاعریمیز ابل سپور نینگ

هم اؤزى خصوصى ده اېمس، بلكى سؤزى خصوصى ده
گپيرماق نيتى ده ميز.

افغانستان زمانوى اوزبېك شعريتى، همانا كلاسيك
ادبياتىمىزده گى عنعنلر نىنگ بېواسطه دوامى دير، چونكى بو
شعريت ده كۆپىنچه اوشه قديمگى شاعرلر يميز قۇللەگن شعرى
ژانر و قالبلر، همده بديعى تصويرلر و تشرىفاتى كلام اوز
اورنىنى يۇقاتمه گن. بو آره ده اېلسپور دېك بير ياش قلمكش
نىنگ اينتيليش لرى دقتنى اوزيگه تارتىب آلهدى.

او، اوز شعريتى ده قديمگى اېسكيريپ كېتگن عنعنلرگه چېك
قوييب، شعرنى زمانوى مضمون و زمانوى سؤزلر بيلن
باييتيش گه حركت قيلهدى. تيليمىز ده قديم دن بار، اما يازو وچى -
شاعرلر يميز اولر نىنگ استعمالى دن عار قيله ديگن سؤزلر،
قاله ويرسه فارياپ و لايتى خواجه سبزپوش تومنيده گى اوزبېك
شيوه سيدة قۇللە نه يله ديگن عجايب سؤز و عبارلر همده تورلى
اجتماعى قنلرلر آرسى ده ايش گه سالىنو وچى ژرگونلرنى
قوليمىز ده گى «بېر قولتوم سوو» شعرى تۇپلمدن اورين آلگن
شعرلر ده اوچرته مېز.

مثال صورت ده «جَنليغ(جانليغ)، قَيْليغ(قايغ) - توى مراسمى دن
آلدين بير-بېرى بيلن اوينب يورگن قيز و باله)، زوم، غول،
مؤل، قالمه گى نىنگ، چاپكى نىنگ، زيچ، اويقمه گى ن، پوك،
چوك، ملاش رنگ، گرگى - گرنگ، ترنگ... كىبى سؤزلرنى
اېسلب اوتيش جايىز.

گرچند شاعر بعضى موردده قافيه سؤزلرنى قيديريپ،
معنى لرنى قربان قىلش گه حركت قىلگن بۇلسه ده، اوز

حیاتی ده یوز بپرگن واقعه-حادثةلرنی اۋته جسارت بیلن
انعکاس اپتدیرهدی.

بیر قولتوم سوو آنه تیلی و ادبیاتی نی اوقیش و اۋرگهنیش گه
تشنه انسان لرگه منظور بۋلیشی آرزوسی ده، یاش شاعریمیز
ایجاد یگه آمدلر تیلب قالهمن.

تاشقین بهایی

میمنه 1392/08/29

شعر و ادب عرصه سیده تاج محمد اہل سپور نینگ بیرینچی استادی

استاد حمیدالله بوتون حیدری بغیشلهگن شعرى ساوغه:

تاج محمد اہل سپور دیر بیر جوان ارجمند

شعریت بابیده کوچلی، همتی عالی- بلند

جرقیراق یولدوز

بویگیٹ اہل ایچره یورگن یاشلرگه اؤخشهمس

سؤزلری طرفه گۆزل، یولداشلرگه اؤخشهمس

ینگى-تازه و چیرایلی دیر یرهتگن سؤزلری

باشقهلردن فرق اہتر، کۆپ جرقیراق یولدوزلری

یاشلیگیده هم تینیم سیز تاج محمد اہل سپور

کۆپ تلاش ایلر اہدی بؤلسه شاعر و باهنر

اوشبو مدت شعریت بابیده سرگردان دیر

بلبل شیدا کبی گل عشقیدن نالان دیر

کؤنگلیده یاش پیتیده هم قور آتش بار اہدی

شعریده درد والملر سؤزلری ایلغار اہدی

دايما يو غريلگن اېدى فكري، درد و غم بيلن

كېچە-كوندوز يازر اېدى ديدەي پُرنم بيلن

هر زمان آلدېمگە كېلسە كۆزلىرى گريان اېدى

جبر تاريخ و زمان دن اۋپكە-بغرى قان اېدى

عُمقِ معنى گە كېرىب شعر يازيشىنى باشلەدى

ياش يېگىتلەر ارەسى دە شعرى غوغاتشلەدى

اختريب اېل آغزىدن تاپكى عجايب سۆزلەر

پارلاق اولگى اۋقىگندە كۈنگىل و كۆزلەر

گر اومشرب وار اورسە نەرەى مستانەلەر

بېغلهگى اۋزنى توتالمى عاقل و دېوانەلەر

هر كېشى نېنگ كۈنگلېدە غملر تراكم ايلەسە

تېنگرى بېرگن حقېدن انساننى محروم ايلەسە

عاقبت فرىاد اېتەر او، نالە سى تاشنى تېشەر

آھىدن ظالم جانېگە تورلى اۋتلەر ياپېشەر

دردمند انسان بیلن قاغاذ-قلم همراه بۇلر
معنویت بابیده سبرقیررەلى بیرشاه بۇلر

اېلک قدم قۇیگنده هم بیرشخص با احساس اېدی
اۋرگنیش یولیده دایم باخبر حساس اېدی

تاج محمد شاعر و نقاش و خطاط باهنر
هم ادیب یازوچى و همده شخص باخبر

چىقدى بیرقولتوم سووی سیزلر اوچون یارانلر
شوق ایله آلیب اۋقینگ احساسلى انسانلر

قوتلو دببىدى اونگه بو توپلمنى چىندن حیدرى
ینگره سین عالم یوزیده بو چىرايلى سۆزلرى

بیرقولتوم سوو (حیات بولاغی)

افغانستان تورک (اوزبک-تورکمن ، هزاره ، قیزیلباش ، تاتار-ایماق ...) خلقی گه تېگیشلی یازوچی-شاعرلر ارا کورکملی بیغین- اوچره شوولر بولمسه هم وینگی دیموکراسی بیلن یوزه گه کپلگن اساسی قانون ده گی حقوقی ماده لرده بېریلگن امتیازلر بېریلمسی یاییق فالسه هم ، بیزینگ آته دن قالگن شعری قریحه میز ، تاریخی اولوغوارلیکلر ، نثری یازوچیلک و باشقه بولمیلرده بارارثیتیمیز اوستونلیگی باعث ، تیل-تاریخ و اېلیمیزای اېتیلیب بارماقته لر .

هرچند بشقه لرگه قره گنده بیزینگ شاعرلریمیز اېگه سیز و اثرلری کوزدن چپته قالگن بولسه-ده ، یازوچیلری میزینگ جوشقین و تاشقینلری دن ذره چه هم آزه میمدی ، بلکه آرتیلیب بارماقده دیر .

دېمک ؛ بیگیمه بیرلمچی عصرده گی شعر-طنز و یازوچیلک حیاتی ، بی واسطه نوایی حضرتلری نینگ عصریده گی برچه امکانات لر بیلن بوله دیگن یازوچیلک و شعریت حیاتی کبی دیرلری و سان-سجره گه قوشیلگن پیتی اېتیب کپلگن دېک کورینه دی .

منه اېندی کی زمانده هرچند اساسی قانون ماده لری ده (افغانستان ده بار تیللرنینگ اوسیشی اوچون دولت زمینه یره تیشگه مکلف دېب) اېتیلگن حقلر بېریلمسه هم ، شعریت ، یازوچیلک و باشقه ادبی بولمیلرده بیگیتلریمیزینگ قاچیب-قوره ب حرکتی و کپکسه یازوچیلریمیزینگ تورلی

بۆلیملرده چین کۆنگیلدن جوشقین بیلن اۆز تیل لریگه بها بېریب آغز لریده گی
آش لری نی اثر لری نینگ تۆپلم لیش یۆلیده صرف له ب، بوش بۆلگن پیتلریده باشقه
حیاتی معیشت لر اوچون اېمس بلکیم منه شو آنه تیلگه نیمه قیلیب بیلر
اېکن میز دیگن نیتده بۆلیب، سلماغلی یۆنه لیشلر همده یان باسیشلر بیلن بیزگه
اوی بېره دیلر .

ایتیب اۆتگن سۆزلر یمدن بیرته گینه سی هم منه شو قۆلینگیزده گی بیر قولتوم
سوو اثری دیر که فاریاب کهننتی حدود لریده حیات کپچیره دیگن کوره شچی ادب
پرور بیگیت، شعر نینگ اۆز حیاتی بیر قسیمی اېمس بلکیم، شعر بۆلمسه اۆلیب
قاله من دیگن وهمی جانیده بۆلگن انسان و هنر یۆلیدن تیل و اېل خادمی بۆلگن
یاش شاعریمیز تاج محمد اېل سپور جنابلری نینگ چپککن زحمت لری دیر کی
بوگون اۆز یگه چپگره قۆیمه ی، فاریاب دن توتیب، بوتون افغانستان اۆز بک
شاعر، یازو وچیلری، ادب پرور لر و ینگى نسل تیل سپور بیگیتلری همده
افغانستان دن تشقریده گی تیلداش لری میزنی توجه سی نی اۆز یگه قره ته دیگن بیر
اثر بۆلیب، مونده بوتون اۆلکه میزده بۆلیب اۆتگن بیر ده لیک توغو و قیغولر،
پارتلا ولر و امید سیز لیک لر... عسک ایتیلیب صادق لیک بیلن سیغدی ریلگن
بیر تولیق اثر شکلیده خلق گه ساوغه بۆله دی .

بو اثرنی کۆریب چیققن بو بوک استاد لر و کوره شچی ارداقلی لری میز اوشه
آلدی نگی ایتیب اۆتگن سۆزیمنی تصدیقله ش حجتی بۆله آله دی . کیم بیز
یاش لرنینگ هر حالده هم بۆلسه بو بوکلریمیز قول له ب-قووت له ب کپلیش لری اۆزی
آل قیش شگه سزا وار دیر .

بیرقوتوم سوو اثری حیات بولاغی بۆلیب خلق آغزهگی ادبیاتی نینگ بیر
بۆلیمی بۆلیب قالیشی که مبنینگ ایمانیم بار و تانی مشربیمیز اهل سپورجنابلری
نینگ ادبی ایشلریگه آمدلریولسین دپمن.

حرمت بیلن

محمد هاشم همدم فاریابی

تقریظ

شعر، انسان نینگ سبزیگر کونگلی و سحرلی تخیلی دن بلقیب چیقهدیگن
قیمتلی دُرْدانه لردیرکی رنگ-برنگ سوزلریاردمیده یوزه گه چیقهدی.
بوسوزلرامیر الکلام علیشیرنواپی گه کوره:

«انسان بیلن حیوان اره سی ده گی امتیاز سنه لسه» ده-شعرده ایشله تیلگن سوزلر
شاعرسوزی نینگ عادی کیشیلرسوزی دن اوستون قیلیب قوبه دی.

اخیرگی اؤن بیل مابینیده خطاطلیک و نقاشلیک، یازیش و چیزیش بیلن
چرچه مسدن شُغلله نیب کبله یاتگ یاش و اینتیلووچن شاعریمیز-تاج
محمد ابلسپور جو شقین طبعی نینگ حاصلی بولمیش «بیرقوتوم سوو»
عنوانلی شعرى توپلمى هم عادى انسان لر سوزى دن توبدن فرق قیلووچی ادبی-
بدیعی یره تمه لردیرکی یانیدن بی فرق اؤتیب بولمه یدی.

ابلسپور اېسكى شاعرلر ادبی میراثلریدن وزن و قافیة بیلن بیرگه اېسکیرگن
مضمونلر و ترکیبلرنی امانت آگن حاده، اؤز زمانه سیده اؤزی و
یورتداشلىرى نینگ باشیدن کېچیب تورگن سان-سناق سیز قوانچلى و ایه نچلى
واقعه-حادثه لرنی هم اؤز شعرلیده تصویرلب بېرگن. اېلسپور شعرلری نینگ
کته حجمینی شعرنینگ اېسكى و سېوملى تورلریدن بولمیش غزل قابلیده
یره تگن بولسه ده-موضوع جهت دن غزل اېسكى تعريفی نینگ ایزیدن بارمه ی
غزلنى «خاتین قیزلری بیلن هزل قیلیش» قدیمگی چگره سیده چیکلنتیریب
قوبمه گن. شونینگ اوچون «بیرقوتوم سوو» دن اؤرین آگن غزللر موضوعی

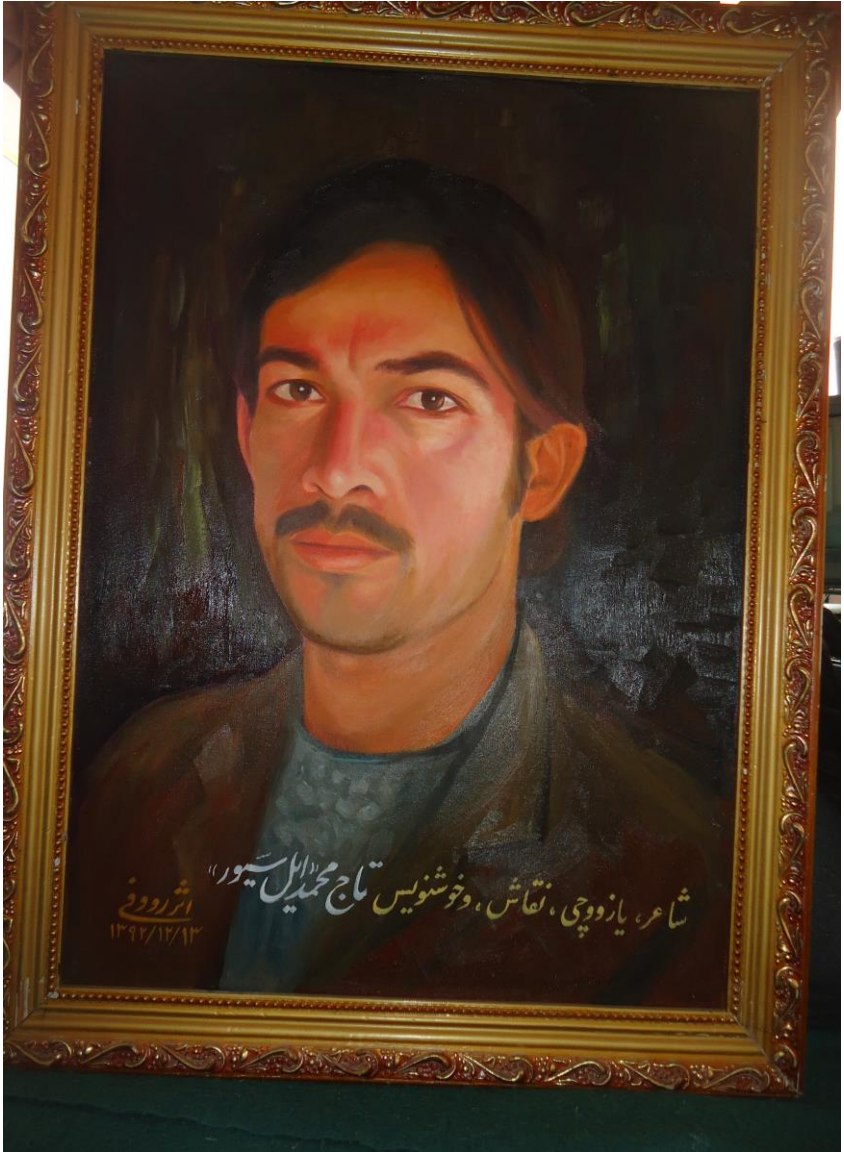
هر تونیس‌لیگی کۆکلم فصلیده کۆکده تاولنه‌تگن «کمان رستم» گه
اوخشه‌یدی، اولر: سهوگی، آنه مهری ابرکینلیک، کۆکلم، یاووزظلمی،
انفجار، تپنگری رضاسی، حلال رزق، ادب، یخشیلیک، و... کبی
موضوع‌لردن عبارت‌دیر. ایلسپور شعرلریده‌گی کبسکین جدی‌لیک،
جمعیت‌ده‌گی ایریم قتل‌لر آره‌سییده فعال ایشله‌تیله‌یاتگن خلق سوزلری
قول‌لنه‌نیشی آرقه‌لی گاه هزل و مطایبه گه هم اوخشه‌ب کپته‌دی.

هر حالده فاریاب ادبی محیطی‌ده قدکوترگن و بعضی سوزلرنینگ تیلگه
آلینیشی «تابو» رویخطی‌گه کیریتیلگنی دن جسارت بیلن کۆز یومیب اؤز
شعرلریده یاییق سیزعکس ایتتیرگن ایلسپورنی اؤز ایجادی بیلن فاریاب‌لیک
یره‌تووچن ییگیتلریمیز اره‌سی‌ده ممتاز دپسک، ینگلیشمه‌گن بوله‌میز.

شونینگ اوچون «بیرقولتوم سوو» ده‌گی شعرلرنینگ تشقی شکل و ایچکی
محتوا جهت‌دن اؤرتنه‌چه بهالب شاعریمیز نینگ کپله‌سی ایجادی ایشلریگه
خیر وبرکه تیله‌ب قاله‌میز.

فاریاب بیلیم یورتی تیل و بشری بیلیم‌لر فاکولته‌سی نینگ اوقوتووچی‌سی
همده حقوق و سیاسی علوم‌لر فاکولته‌سی نینگ ریسی

پوهنمل استاد محمد اشرف شریفی

1

زیبا صنم سۆزلری دوستلر جوده اچیغ
مینگ قتله ییله نسیم مینگه باقمس دلی قتیغ
تویغومنی بیلالمس، نې قیلهی قنچه که سبوسم
بیر قتله ایشیتمس گۆزه لیم قنچه اورهی چیغ
هجران اؤتی که تشله دی-قانیمنی قوریتدی
یوزینگ، نې سریغ؟ دېب سوره منگ اسفره ک ینگلیغ

بیرقتله کولیب باقسه اگر مین سری دلبر

خیرات اېته من تېنگری اوچون مینگ چاری-جَنلیغ

کوردیم توشیمه، حضرتیمیز ایتهدیلرکیم:

آخ بوقیزه ی بؤلگوسی اېلسپوره قیللیغ

1389-ییل، 25-عقرب، چهارشنبه کیچمهسی-مزارشرف مولانا عنبرفرهنگی بنیادی

2

سپوه من بیلینگ!

کیم نی سپوه سن؟

آنه گینم نی

نپگه سپوه سن؟

بونینگ اوچون کی مقدس انسان،

کونگلی مهرگه تاشقین دیر مدام

او، کورینیشده چهره سی انسان

اصلی ده آنه عین ملک دیر

هرکیم بیلا لمس اونینگ قدرینی؛

آنه قدری نی هرکیم که بیلسه

شُبّه سیز اونی خدا سپوه دی

ایکّی دنیا سین اونگه بهره دی

شودیر پیامیم ایناغه لرگه
سپوسین آنه سین، سپوسین آنه سین
هردایم اونینگ قیلسین خدمتین
هربېرده بولسه اونوتمه سین هیچ
بونینگ اوچون کی
تاکی تیریک دیر
هربېرده بولسه
آنه، اولادین اونوتمهیدی هیچ،
پس اونینگ قدرین بیلیش کیره ک دیر!
توغری دیر سوزینگ
حقیقت ده هم آنه مقدس
آنه بولمه سی، جهان بولمه گی

1389-ییل 26-قوس، جمعه کونی، مزارشریف-مولاناغبر فرهنگی بنیادی

3

ایشانمەنگ، اولوس!

برچهسی یلغان

فقط آیتیلر

هریپردە کۆرسنگ لوحه لر قورگن

نمایش اوچون عمل قیلینمس.

الده ما قچیلر لوحه لر قوریب

لوحه لرده سیز پولیس قۆلیده کیشن کورسنگیز

بونى انگله تر:

پاره بېرمه سنگ کیشنلر سېنى!

1389-ییل 1-جى چارشنبه كونی، مزارشريف-مولانا غنیر فرهنگى بنیادی

4

نیلهیین قئیدی نگاریم اوشوکون داغ اوزره داغ
اوزگه بیرله سوزله شیب، حالیم مینینگ قیلمه‌ی سوراغ
قالمس اپردی ذره ارمانیم، کؤنگیلده، اوصنم
سوره‌سه اپردی نپچوک سن دېب؟ کسل می یاکه ساغ؟
اوی‌گه باریش‌گه-کو؛ یؤل بېرمس اپردی هیچ قچان
کۆچه-کویده کؤرسه هم، او-مېنگه اچمه‌یدیر قباغ
مېن سری بیر باقسه اپردی، مهر ایله او نازنین
مست اولیب سېوینگنیم دن آچیلردیم باغ-باغ
یار کویی گه وفا اورگنگنی کپلگن اېدیم
لیک بېردی او جفاییشه جفالردن سباغ

عشق اؤتیده اؤرتهدی کونگلیمنی چوغدپک اوصنم
 یاقیب اوت گویا قیزیتماق ایستهدی ساووق اؤچاغ
 بوی سر و قاشی یا، ایکی یوزی آی وقویاش
 آلدی جانیم نی مہنینگ، او ایکی یاقوتی دوداغ
 نازنینیم وصلی نی گرمہنگہ کورمہ یسن روا
 تہنگری، سبندن ایسته گیم شو: جانیم آگین اہرتہ راغ
 یار جوری آشدی حددن، مہندہ طاقت قالمہدی
 چون کویب ہجر اؤتیدہ بولدی بوکونگیل داغ-داغ
 تا خدا تیندیرمہ سہ ہر بیر کیشی نی لطف ایلہ
 آدمی بولمس اہکن دنیاغمی دن ہیچ فراغ
 شکوہ قیلمہ اہل سپورسپن شاشیلیب ایستب مراد
 صبر قیلسنگ یبتہ سن تہزبولمہ سہ ہم کپچراغ

1389-ییل 27-حوت، جمعہ کپجسی، مزار شریف-مولانا عنبر فرہنگی بنیادی

5

سوغیرباویغرینی کپل قۇلنی سالیب
قیر ایندی قالمه سین کپتسین یوقالیب
آل ایندی قۇرقمه گین حقینگ غنیم دن
تیله، نژاد بول، قالمه اویالیب
کپل ایندی، بیر بۆله یلیک همّه بیرمشت
نفاق ایچره همیشه یورمه نالیب

قیمیرله، تورپیرینگدن، یاپیریم دېب
بس ایندی آچ کوزینگ یاتمه اوزالیب
توش ایندی یولگه سېن قَدْینگانی تیک توت
کورهشگین اېلسپورنی بیرگه آلیب

6

قیینه مه سپن بونچه جانیم، عاشق دیوانه نی
بوزمه گین ایندی گلیم عشق ایله توزگن لانه نی
ای گوزهل، تو بغومنی بیل رحم ایله گین حالیمگه سپن
کؤیدیریب اؤلدیرمه گین عشق اؤتیده پروانه نی
وامق و فرهاد و مجنون دیر بیترلی برچه گه
ایکیمیزدن قویمه آرتیق دهر ارا افسانه نی
سوره سنگ مین دن اگر شیدا لیگیم نینگ باعشین
کورمه گن اپردیم آچون ده سپن کبی جانانه نی

شو امیدیم ، سرو بوییم نازه قیلمه تپلبه نی
ساوچیلیککه کپلگنی یول بېرمه گین بیگانه نی
بېر اجازت مېنگه سېن قیشلاققه باریب گل گینم
ساوچیلیککه مېن یوباره ی اېندی آته-آنه نی
سېنگه کونگلیم نی بېریب باغلندیم هجران دامیگه
بو ایاغ-قولدن کپلیب آچگین اوزینگ زولانه نی

7

قیزگینه، ایگی یوزینگ بیل شونچه آق
کوز قیمشتیرگی قویاشدېک، مینگه باق
حورمی سېن یاکی پری، بېللی اېمس؟
حسن بازاری ده کوردیم سېنی تاق
محو بولدیم آی جمالینگنی کورب
تۆخته مس دن قلتیره قول و ایاق

کورسه تیب مهر، اېندی کونگلیمنی کوتر
بیرکلیب شپّات ایله شانه مگه قاق
اؤچماغ ایچره بولسم اما بولمه سنگ
سېن بیلن مېنگه تاموغ هم یخشی راق

1389-ییل 27-حوت جمعه کچمسی، مزارشریف-مولاناغیرفرهنگی بنیادی

8

ای صنم! کونگلیم بوزیب کبلگن زمانیم بیغلهمه
عاشق بیچاره‌نی کیپریک ایله سبن تیغلهمه
مینگ امید و آرزو بیرله سپوینیب مهن اگر
کورگنی کپلسم چیتیب قاش و قباغ، اچیغلهمه

بو موسیچه حالی گه رحم ایله ابدی نازنین!
اوستی گه کبلیب اونینگ قیرغی کبی قی-قیغله مه
بو قلندر-تبله نی قییناقلر آستی گه آلیب
کونگلی نی یاریب ینه اوستی گه سبن نیغ-نیغله مه

1389-ییل 26-حوت، پنجشنبه کچمسی مزار شریف-مولانا غنبر فرهنگی بنیادی

9

کېلمه دی چیرایلی قیز بیر قتله حالیم نی سؤره ب
تون وکون یاش آقه دی ایگی کوزیم دن مولدیره ب
باغ ارا گل خیمچه دېک، قیلگی نزاکت لر گلیم
عنبرین سنبل کبی او، قاره زلفی نی تره ب
کېلسه گلشن ساری، سېوگیلیسی باقمس مهر ایله
عاشق بیچاره بیغلر بوغزی تویب، چیرقیره ب

باشقه بیت- کویوق کوریش گه هیچ امکان یارنی
کوچه دن اؤتگینیچه کورسم نگاریم نی مره ب
مینگ امید ایله کوره رمن دېب مره ب تورگن اېدیم
شونچه قیلدیم قؤیمه دی کورگنی، قرسی هیلپیره ب
اېرته سی اؤتگینیچه کوردیم جمالی نی باقیب
محو بؤلدیم، کورگنیم ده قالدی جانیم قلتیره ب

10

1389-بیبل امیریکه کشیشی تمانیدن قرآنکریم نسخهلری اوتگه تارتیلگنی اوچون یازیلگن

بو بهار بیزلرگه یمان باقه دی
لاله چیقمه ی قیزیل قانلر آقه دی
الله گه مُنکِر او، دین سیز انسان لر
اسلامگه قرشی دیر قرآن باقه دی
اعتراض کورسه تیب چین مسلمانلر
قرآن اوچون جاننی تاپشیرماقغه دی

الله، اوزینگ جزاله گین بولر نی
بیلان چبیان ابرور، بیزنی جاقه دی
اسلام دینی الله بیر قوتلوق دین دیر
اونگه شیطان باله سی عیب تاقه دی
قوریتمه سنگ توب دن ایلدیزین، الله
ابشه گیگه او، اوزون ایپ تاقه دی¹
1- (مقصد: ابشه گینی اوزون ارغچیلهدی)

11

اؤزلیگی نی بیلمه گن انسان، بیلینگ انسان اېمس
اېل- اولوس قیغوسی دن، اؤرتنمه گن جان، جان اېمس
اویله سه انسان انیق تامیرده گی قانی اگر
ننگ ایله غیرت اوچون جوش اورمسه او، قان اېمس
تورلی گل لر ایسته سنگ باغ و گلستان نی قیدیر
بیل کی بیر- ایکی گلی بؤلگن زمین بوستان اېمس

تیل ایله فرهنگ ابرور تورلی ایلترپیلگی سی
ایکئی سین ساتگن کیشی، بیل صاحب ایمان اہمس
تیل تاشی نی کؤکسی گه اورگن کیشی لر، اویی ده
اوزگه تیل ده سؤزلهسه بیلگین کی با وجدان اہمس
اہل سپور، جانینگنی قربان قیل تیل و دینینگ اوچون
باشقه یولده بولسه قربان اصلی ده قربان اہمس

12

گوزه لیم نینگ یوزی آق دیر مثل قار
قییقیزیل دوداغلری عین انار
شو اوچون شیدا بولیبمن حسنیگه
آه! عجب قیزیق محبت-مهری بار
جلوه سی دیوانه قیلگن دیر مپنی
بوی سرو وقاشی یا و آغزی تار

یکه لیک یاقمس خدادن باشقه گه
یاقه دی مریم بیلن یورسم بهار
اونگه یپتماغیم مگر آسان اېمس
کور اوزینگ مېنگه روا پروردگار!

13

کورهی، ای خیمچه بیل! سبن بیر یوزینگ آچ
عاشقکه کورسه تیب یوز، باشقه دن قاچ
ایاغیم ده ایتیک یوق جان ده کویله ک
سپنینگ یولینگ ده مبن آچ و یلنغاچ
یؤلوقتیم سبن اوچون درد و بلاغه
دوا قبلگین بو دردیم گه قرا ساچ

مپنی کورسنگ دپمه ازیغ اپکن سن
سپنینگ دردینگ قوریتیب قیلدی یاغاچ
قبول ایتگوم سپنینگ اوچون نگاریم
بۆلیب آتهنگه دهقان، آلسم آماچ
پیشیره ی قابلی و آش و منتو،
سپنگه جانیم، اگر قالدیم دپسنگ آچ!

1391-ییل 19-میزان شیرین تگاب تومنی

14

یولدن چیقریشگه کی شیطان چم قیله دی
اینگ کتّه خطا حور و آدم قیله دی
برچه بیله دی باله نی دم قیلگی آنه
آنه نینگ اوزی بیغلسه کییم دم قیله دی؟

***

تپنگری سپور اوینده نی کییم توزسپیمه ی
بیرخسته کیشی زخمی گه مرهم قیله دی

مبن سیزگه دپیهی اصلی ده انسان اوشه دیر
اېل نینگ غمی دن تینمچیمه سی غم قیله دی
دوزخ گه باره رمیش اوکیشی تپنگری دپییب
بوتلرگه باریب گرباشی نی خم قیله دی
اوجماققه باره دپیدی نی کیم کی بوگون
تقوا ایله بیغلهب کوزینی نم قیله دی

15

قیلدی «کوت» سپن بۆلمه دینگ واقف هنوز

قطعه نی دقت بیلن سپن اېندی سوز

تپکی و اشاره گه قیلگین عمل

گر خطا قیلدینگ دېسه، سپن قیلمه پوز

تاقچان بېش خال و اوچ خال و غلام

اېندی کېلسین-کو اؤزینگه شاه و توز

کېلدى توز وشاه و ماتکه و غلام
باخبريول، اپندی اېلت «کوت» ینگنی اوز
قویمه گین تارتسه ریجه سپن اوستینگه
اویغهنیب سپن اپندی ریجه لرنی بوز
«کوت» قیل و حتاکی سپن بیر سوزمه گین
بؤلمه سپن سپنگه رقیب عمری ده یوز

16

قیمیرلنگ باله لر!

یورت فزاسی نی غنیملر قیلدی دیم
قیلسه طاقت اوشبو دیم ده ایندی کیم؟
برچه کانلر نی اؤغیرله ب کپتدی یاو
تاغ و تاش ده قالمه دی زربیرله سیم
انتحار ایله ب یاووزلر اؤلدیریب
نپچه لر نی قیلدی لر بیسیر-ییتیم
کوزینگیز آچینگ، قیمیرلنگ باله لر!
آته لرینگ قبری ده کو کردی چیم
اؤلجه بولدی اوشبو یورت نینگ بایلیگی
باش اېگیب اؤلتیرمگ ایندی چوپ وجیم

تاقچان چوپانلره قوی بوله سیز؟
ریجه لب قورشنگلر ایندی بیر تیزیم
بیر بولیب، بیر لیک ده بیر بول توزه سنگ
کېتمه گی بو یورت دن هر گز ده غنیم
شمع ایپی دېک اؤتده یانیب قلتیره ب
اېل ویورتیم گه کؤیر مېنینگ ایچیم
اهل اسلام دردی نینگ تأثیریدن
کۆپ یمان لوققیل لب آغرییدی جیغیم»¹
چیقمه سه ملت بلا باتقاغی دن
غم بیلن اؤتگی قیش وهم ایسیغیم
1- (جیغدن منظور: جیغ- جیقغه)

17

عزیزلر اویغه نینگ ساتیلمه‌نگ اېندی!
یاووزلر آرتیدن تاقیلمه‌نگ اېندی
یقاسی نی توتیب بیر تینگ غنیم نینگ
مسلمان بوینیگه آسیلمه‌نگ اېندی
مسلمانلر نینگ عیبی نی آچیب سیز
ینه کفر عیبی گه یاپیلمه‌نگ اېندی
مینگ اویله‌ب شاشمه‌سی بیر ایش قیلینگلر
ینه شیطان کی شاشیلمه‌نگ اېندی

بۆلینگ بیرمشت برچه نگیز بیغیلیب
«بحبل الله» اوقینگ ساچیلمه نگی اېندی
خدا بهرگن فراستدن ایش آلیب
مسلمانلرنی کافر بیلمه نگی اېندی
بۆلینگ مستحکم و پولادی قلفی
کلید یاو تشلهسه آچیلمه نگی اېندی

1391/8/24 شیرین تکاب تومنی

18

بینگه آلگه یسیز غنیمنی، بولسنگیز گر قولمه قول
اوشبو ایشده بیرلیک و بیردملیک ابرمیش یخشی یول
فلسفه، منطق - احادیث همده تفسیر شریف
بینگه آلمه ی سیز غنیمنی، بیلمه سنگسز تاکه مول
هم سیاست هم فراست-له کمالینگیزده هم
علم نقلی همده عقلی اصلی ده اؤینه دی رول
علم ایله اندیشه دن بوش قالگن ابردینگ ملتیم
ایزله گین، اؤزله شتیر، اؤرگن، قالمه بوش و اېندی تول

یاوگه باش اېگمهی، غرور ایله یشه دینگ عمر لر
اېندی هم اېگمه باشینگ مردانه تور، تیک تاخته ب اول
تېره ن و هوشیار بول زوملیک قیلیب اچغله مه
چون کوره ش میدانی ده مغلوب بولگهی زوم و غول
یاوگه قرشی «داو» یوره ک دروازه بان بولسه اگر
توپ تېپر اوینچیلر بیر مرته هم بولمهیدی گول
هرتمان یاولر هجومیگه تورینگ قرشی مدام،
قوبمه نگیز اېل قانی نی تا ایتسه هر کون کول-کول

19

مسلمانلیککه ماس بولسین یوریشینگ
پسندسیز بولمه سین همده توریشینگ
ویال دیر باشله مسدن خیر و احسان
حشمتلی بنالرنی قوریشینگ
تلف قیلمه مسلمانلرنی ناحق
قیل انسان دشمنی بیرله اوریشینگ

نفاق ایلهب سپن انسانلرنی کورسنگ
اېمس جایز همیشه لب بوریشینگ
شونینگ دېک بولسه غایهنگ، سپن غنیمتی-
اېمس ممکن، اینان یورتدن سوریشینگ

20

کچه لرده کورمه گین ایلینگی نی اولدیریش گه توش
چون اولیم نینگ دردی دن قالمه پتی ایل ده اېس و هوش
سېن آتەنگ همده ایناغەنگنی کبلیب اولدیرمه گین
بی ویال و بی ضرر دیر برچه سی موسیچه قوش
برچه عالم خلقی عدل اېسته ب ایاققه تورسه لر،
او، زمان برچه اولوس بو یۆلده قوشگی دیر اولوش

بعضی قاضی-مولوی ایمان ودینی نی ساتیب
حق نی پامال ایلهب آلدی نپچه دن آلتین-کوموش
نپچه فاسد، پاره خور بدقیلدی اسلام آتینی
مولوی لر بیتگیگه سورتی گویا کپلتیریپ لوش

21

اؤزنی اولدیرمه حرام، الله دن ایمانینگ تيله
قیلمه گین یپسیر-یپتیم موعمن نی سپن، باشین سیله
اوله گین، بولمه ایشه ک شیطان سوزی گه سپن کیریب
چاپمه گین، قوشا غله ب، گر قیلسه بادارینگ خيله

سپن اوزینگنی بیرمسلمان، عالم و واعظ سنه ب،
یاونینگ سوزی گه کیرسنگ، اوزگه دن دې نې گیله؟!
اېل نی اولدیرماقدن یاو تارتمس قول هیچ قچان
توزمه سنگ تا اولتیریب، لایحه برچه اېل بیله

22

قیلیب یاولرنی خوش، نېگه؟ قیلرسن دوستلرنی دیغ
بو دنیاگه کېلیب سپن یخشی ایشلر قیل، یمانی بیغ
اگر اؤچماخنی ایسترسن، خدانینگ بو یروغین قیلگین
ستمگر لربیلن یورمه، اولرنینگ خپلیدن سپن چیغ

فریبی نی بیمه یاونینگ! ایناغهنگ دیر مسلمانلر
اولرنی اولدیریشگه آتمه گین اوق و کوترمه تیغ
بیبل ایندی، اویله، اولدیرمه مسلمانلرنی ناحق سببن
قرانغویولمه سین قبرینگ، کپنگ اولسین با ایمان سببن سیغ

23

کورمه دینگ سېن مکّه ده نی بولدیلر اصحاب فیل؟
قیلمه گین جور وستم تاش یاغیلر اوستینگه بیل!
اوچ کتابی نی خدانینگ اوزی منسوخ ایله دی
بنده بولسنگ سېن اوقیب همده عمل قرآن گه قیل؟!

گریوزیم بولسین قیزیل دپسنگ یره تگن آلدی ده
صدق دل دن سبن عبادت ایله الله گه، اېگیل!
بنده سن، حقنی دفاع قیل تنده جانینگ باریچه!
حق یولی ده دار اوزه منصور دپک سبن هم آسیل

24

تاپگنیم بولسین دېسنگ چون آنه سوت
حلال ایشلب تاپیب لقمه نگی سېن یوت
اگر دعوای موءمین لیک قیلرسن
پیامبر نینگ یولینی دایما توت

مکافاتِ عمل نی هیچ اونوتمه
چو قیلدینگ یخشی لیق، هم یخشی لیق کوت
باریبتسه گر پولینگ، ابلتیب - آلیب بپر
فقیر وکمبغل گه کویلیک وبوت

25

بیت الاحزان بولمه سه دایم عزیزیم اوشبو یورت
یاره گه توز سیپمه گین، اپندی توزهت مرهم نی سورت
بیرمه توتقین لیککه تن، سیندیر کیشن نی، حُر یشه؟!
قورقمه، مردانه وار آیتگین سؤزینگنی، یاوگه چورت

اویلہ، سبزگیر بول، توشین، الدہنمہ سہن بوندن بویان
بیرگہ لیکدہ یورت دن یالرنی قولہ، اور و تورت
سہن گوجیم دہک استوار، اجرغ کبی سیر ریشہ بول
ایستہ گی بیزدن شونی گر انگلہ سنگ اہل بیرلہ یورت

26

تکنالوژی عصری دیر سېن هم بوگون کوکلرگه اوچ
بېر جوابین اؤزگه گه هر توغری ده گر کېلسه دوچ
توقره مه بییرلحظه هم ایزلب بیلیم اؤرگن اینیم!
سېن سیغیمینگنی یوقاری قیل کۆیه یتیر همده کوچ

شیله نیب باغله بیلینگ اؤرگن سیاست اوخله مه
یاولرینگ آچون ارا یوزنولمه سینلر سبنگه سوچ
هم سیاست هم بیلیم بابی ده سبن بابالرینگ
قاره و ایلاتلره آچیق و آیدین همده لوچ

27

ایسته قیز، ایسته اوغیل ایکیسی هم سېنگه باله
آته بولسنگ ایکیسی بیرکوزله له کور قیلمه اله
دشمن آرتتیرمه اوزینگه، دایم عقلینگدن ایش آل
تاتیریک سن یخشی لیک قیل دوست بیغگین بیرگله

اېتمه گین قدرینگی بیر پول کیمسه گه بوینینگ اېگیب
ارزیمس بیرنرسه اوچون بؤلمه هرکیم گه شله
وعده قیلسنگ بیرکیشی گه بیتکرمن دېب ایشینگ
مردلرچه بیتکر اونی، قویمه گین هرگز چله

28

گر مسلمان سن یینه قیلمه مسلمانلرنی گپ
کینه قیلمه، کپچیریملی بول، بیراوگه بؤلمه چپ
سوکسه اچیغی کپلیب سبنی اگر آتهنگ - آنهنگ
بؤلمه احساساتی و صبر ایله، بؤلگین اونده خپ

عایله‌نگ اعضالری افس دن چیقاریب بعضی بیت
قیلمه‌گن بولسه ایشینگ یاپیشمه‌گین جانی‌گه چپ
خاتینینگ مصروف اگربولسه بیر ایشگه، ایتمه قهر
تور، پیشیر، قهینت اوزینگ چای بیرله خوراکینگانی شپ

29

سووینگنی پوفله آلدین، سونگره سبن ایچ
بۆله ی غالب دېسنگ، اویقمه گین هیچ
حیاتینگ ده تیکو وچی دېک بۆلیب اوس
ایشینگنی بوزمه گین سبن چمه لب بیچ
سبنینگ کلّهنگ بیلیم دن بۆلمه سین بوش
بیلیمنی اؤرگه نیب تۆلدیرگینینگ زیچ

30

اگر بار اولسه سېنده عقل و هوش - اندیشه وکلّه
وطن له ملتینگنی ساتمه گین، سېن اویله بیر قلّه
ساتیب ایمان و دین و ننگ و وجدانینگنی سېن قندهی؟
قویرسن باشینگ که مردانه لیک نینگ رمزینی - سلّه
دفاع اېت یورت و اېلاتینگنی بولسه سېنده گر غیرت
نېکه چوکی اوچون بولدینگ بوگون بی غیرت ودلّه

اگر قرآن اوقیب سېن (واعتصموا) نی توشینگن سن

نفاق ایتمه شعارینگ، آغه - اینیلرنی سېن چله⁽¹⁾

کوره شچن قهرمانلر بیرله بولگین اتفاق دايم

وطنداشلر بیلن بیرگه بییقیت یاولرنی سېن گلّه⁽²⁾

یاووزلر سوبمه سین، اولدیرمه سین قویدېک، تورینگ، قویمنگ

اورینگ توقماق ایله بولسین یاووزنینگ باشی مینگ پله

1- چله: چاره، چقیر

2- گلّه: گرده، نابود قیل

31

تا قچان باغلیق یشرسن اېندی زنجیرلرنی اوز
اوز کیشنلرنی، غنیملر توزسه زندانلرنی بوز!
رېجه لر توز بو توزومنی سپن نورهت بنیادی دن
هم سیاست قیل یاووزلر بولمه سینلر سېنگه یوز

شوم اوروش بیرله جهالت دَوری دن اِندی چیقیب
تکنالوژی عصریده باشقه تیزیمنی اویله توز
کوپ قیسیلگن اهل یشهب دایم کوز وقیش فصلی ده
کونگلین آچ کؤکلم کبی سبن قیلمه اصلاً قیته کوز

32

بۆلمه زوم اچيغلهمه قيلمه ايناغهنگ بيرله جبل
بو ايشينگنى آسيغى يوق، كينه قيلمه ايندى كهل
آشدى حددن انفجار آيله ب بو اپلنى اولديرش
حوصله بيرله چيدم باشقه قىلالمس اوشبو اهل

یاو بوملتنی ایزیب غمخانه قیلدی کلبه سین
سپن الاو اوستی گه سوو سپپ ابدی، ابلتیب قوبمه تپل
شانه لردن سپن کوتر غم قیتهدن آرتیلمه سین
کوتریب قیغو - ستم چپکسیز، ایناغم، سیندی بپل

33

بالهنگ گه بهرگین ادب بیرله آش
شونینگ دپک ایتمه سنگ بولر اویاش
قرآنی ده تپنگری بیان ایله گن
بنده لر کپچیر منگ یشش نی بی باش
هر ملت نینگ یوقسه عادل باشلیغی
سینه دی، شیشه دپک بولر پاش - پاش

قوریقچی سیز پالیز هر دایم انگله‌نگ
پیشمه‌سی غوره‌لک ایتیلهدی لاش
ببیلینگ بیرله قولینگ سینمی تاختب سپن
اویب قوی جای گه آغیر بولسه تاش

34

قنات لریمیز- کو سینیب قیریلدی

شتهلر قرغهلر موسیچه لرنی

قویاشلی کونیمیز گوگوم قراشام

بیردهم توتیب کولمی ماتم بیغله تر

مجسد اطرافنی ده قطار تابوتلر

قربانلیک قزاننی اورنی ده کهلگن

قیلیچنی بویین دن

کیشننی ایقادن

پارتلاوچی جیبه نی یوقات، الله دهب

نواچکیب تکرار چیرقیردهر ایلیم

بوگوگوم قرا شام ایشیتیب بو سپس
چیدهیه آلمس دن بیتیب قالدی قولقلر
کونگیل لر قوشی نینگ بغری گه هردم
قویه دی ییغله تیب
بو دردلی ناله لر،
المیر، داغ لر.
الهیم، کوترگین بو قیغولرنی
باشلر اگیلدی و ببل لر بوکیلدی.
یشه سین بوندن سونگ بو بینچیلگن خلق
باشی آغمه ی، بوی و بپلی بوکیلمی

35

برچه مشکل لرنی اېندی بیچکینینگ
 اېل اوچون سېن شخصی ایشدن کپچکینینگ
 یاتمه اېندی! اویقی ده، کوزینگنی آچ
 غافل و خاین کیشی دن نری قاچ
 سوونی قویبیر یاو بنیادین یوبیت
 کوچلی جولان بیرله قصرینی بیقیت
 باشچی لیک قیل، خلقنی یانینگده بیغ
 سعی قیلگین، قیلمه گین هیچکیمنی دیغ
 اېل و یورت نینگ قدر و قیمتینی بیل
 تا تیریک سن خدمت اېل - یورتینگ گه قیل

****

قولینگدن کېلسه جانیم یخشی لیک اېت
 اوتر دنیادن اېزگو آت آلیب کېت
 ایاق - قولنی اوزاتیب اېندی یاتمه
 پول آلیب اېل بیله یورتینگنی ساتمه

وطن تاریخی ده بولمه کوریم - کوز
 بوتون اهل آغزی ده همده گپ و سوز
 پول آلیب اوزگه گه سبن بېرمه گین قول
 خیانت قیلمه گین، مردانه وار اول
 یاووزلر غوره تران قیلمه سین لاش
 قاوون - تریوز کبی هم اېتمه سین قاش
 مسلمان لر بیلن سبن قیلمه گین چهل
 مسلمان سن، ایناغه ننگ یانی گه کهل
 بلا باتقاغی دن اېلنی چیرگی
 قیلیب سبن اتفاق آل یاونینگ اېسین
 اوقی انترنیت، ایشله بیلگی سیار
 زمان گه قیلگینینگ اوزینگنی عیار
 نجوم علمی نی اوزگتدی اولوغ بېک
 جهان گه سبن هم اورگت گین اوشندېک
 سیاست ده تمور دېک رېجه لر تارت
 غنیم گه مغلوبیت یو کینی آرت
 یاووزنی سبن اوزینگ گه دوست بیلمه
 همیشه بینکله ییب مودره ب ییقیلمه

بولیب دایم اوزینگ چقان و سپرگیر
 یاووزگه بېرجواین چورت - کپسگیر
 بیلیمگه چارلهگین هر بیر کیشینی
 دلین بوزمه، توزهت ابل نینگ ایشینی
 طیب بول ابلینگگه چون ابن سینا
 اونینگ دردینی قیل یخشی مداوا
 کیشیگه قویمه ابلنی سوکسه - اورسه
 توزاقلر قویمه سین اولتیرسه - تورسه
 قرانغودن چیقر ابلنی، ایناغهم
 ابلینگ قیغولرینی آیلهگین کم
 قورالنی تشله، آل قولگه قلمنی
 کوتر ابل کونگیلیدن سېن قیغو- غمنی
 مسلمان بالهسی سن توتمه یولنی
 اوغیرلیک بیرله اېگری قیلمه قولنی
 نصیب ایتسه سېنگه گرشان و شوکت
 ابلینگدن آلمه هرگز پاره - رشوت
 اوزینگنی رشوه دن سېن پاک قیلگین
 کونگیلنی تیش کبی مسواک قیلگین

مبادا بولمه سین آلوده، سسیغ
تموغدن قورقه سن مال حلال ییغ
حرام اموال نینگ بولمس بقاسی
یاووز نینگ هیچ قچان بولمس وفاسی
حرام آلیب یاووزگه دوست بولمه
بوتونله ی مغز بول، سپن پوست بولمه!

1391/11/2-بییل دوشنبه کونی شیرین تگاب تومنی

36

مجلس ایچره بؤلگنینگده قول بیجا ایلمه
یولگه چیقسنگ، هیچ قچان یولداش نی یولده تیلمه
قوم وخویش واقره بالر کونگلی نی اینجیتمه گین
اؤلدیره رمن دهب ایناغه نگی مبادا پیلمه

تاکی تدبیر آلمه سنگ هر بیر ایشینگده اولتیریب
اوشبو ایشنی مپن قیلرمن دېب اوزینگانی شیلهمه
دوستلرنینگ دۆره سیده گر سپولماق ایسته سنگ
سپن اولردن مصلحت آلمه ی کیمینگ سیلهمه

1391/11/8-ییل یکشنبه کونی، میمنه شهری - قوطور قیشلاغی

37

بهار ایامی ده، دوستلر، کونگیلنی شادمان ایله‌نگ
وطن کورکملیگین ایسته‌ب بو یولده صدقه جان ایله‌نگ
بوتون صحرالری نی گل سیپیپ گلباغ ایله‌ب سیز
کپلیب بیرلیک بیلن اپندی وطننی گلستان ایله‌نگ
بوزینگ بو بیت الاحزاننی قووانسین ابل - اولوس اپندی
اپتیپ بو اولکه‌نی شاداب هم جنت مکان ایله‌نگ

اؤزینگیز کسب ایتیب علم و کمال و هم سیاستنی
وطن دن اؤزگه لرنی مُلکی گه قولله ب روان ایلهنگ
عزیزلر، کوپ بیلیمدان من دپیش درکار اېمس اصلا
عمل میدانی گه کیرگن ده اؤزنی امتحان ایلهنگ

38

قلم نینگ بهار یبلی آرقه لی الله گه بیبارگن پیامی
 قلم نینگ کوزیدن مولدیره ب یاشی
 آقیب، تانگ یبلی گه یازر بو پیام
 قلم نینگ سوزی شو صبا بیتکزسه
 اونینگ پیامی نی اولوغ تنگری گه
 قلم دیدی بیغله ب:

«او مقدس بیلیب مبینگ آتیم نی
 قسم ایچیب ددی: ن، والقلم»
 مېن بیلن هیچ پیت یازدیرمه گن او
 قرآن پیراغی ده فاقتل الانسان
 لیکن یازدیربیدی مېن بیلن او ذات:
 اولدیرسه مومن نی قصدن هرکیشی
 تموغ اېرور جایی چیقمهیدی اوندن
 یره تگن الله نینگ بېر کره سی ده
 نازل قیلگن فقط بیر قرآنی بار
 اوشنده ی کی الله بیرته دیر فقط
 اونینگ قرآنی هم ایکی بولمه گی

مسلمانلر نماز اوقیب چیققن پیت
 بو یالر لاله دېک قییقیزیل قان گه
 چیده تورالمهیدی حال لرین کورب
 زمین هم، آسمان هم، ملک هم، حور هم
 اېسیم دن چیقمهیدی تاکه تیریک من
 قربان هییتی ده قربان بولگنلر
 باشلنسه ینگى بیل پیتیم - بیوه لر
 کیم گه ایترا بکن کیم آلهی دېب
 بهار کېلسه هر بیلده، آتله لر
 ایسته گنلرینی آیب بهره دی

***

اولر بیر کون کېلیب کیم بولسه جانی
 الله، مېن عاجز من آخربنده من
 بېرسنگ دنیا ده بېر سېن قنچه عذاب
 محشر میدانی ده قیلمه گین عتاب
 الله نی تانیشده کی کوکلم توله سیر

39

شیطان اؤرمانی ده یشهب، لش بیگن
 بیرتقیچ بؤریلر و جیرکنج قوزغونلر
 طبیعی کی شهر - قیشلاققه کپلسه لر
 آدملر قانی نی سورمه ی تورمه ییدی
 کوکلم کپلسه فضا معطر بولمه ی
 کوکلم نسیمی هم قان ایس بهره دی
 اولیم نینگ داغی دن عیال و ابرکک نینگ
 چیچک پیراغی گه توشکن شبنم دپک
 کوزلری دن یاشی مولدیره ب آقر
 بولر کوز یاشی گه رحم ایتیب اوزینگ
 قوتقرگین، الهیم، فلاکتلردن
 شولر هم آچون ده چیقسین آچیلیب
 قرانغودن منگو یاختی دنیا گه

****

اللهنی تانیشده کوکلم توله سیر
 درختلر گلّه شین گر اوله سنگ بیر
 نپچه آی آلدینگی قوپ - قوریق یاغاچ
 پیراق دن یاله سی چیقرییدی ساچ

الله نینگ رحمتی - قار ایله یامغیر
 قار - یامغیر فیضی دن کوم - کوک تاغ وقیر
 اوتیب کوز بیرله قیش پس کپلدی کوکلم
 قبرگه بارسه هم تیریلگی آدم
 درخت نینگ حاصلین قیلرسن حساب
 آدملر قوتیلر یا کورگه ی عذاب
 آدملر قبری کپنگ یا بوله دی تار
 تموغ دن تعفن اوچماخ دن ایپار
 هیده تسه دهقان گه کوپ پیرنی او بای
 ایسیغده آله دی کوپ یخشی بوغدای
 ادا قیلگن بولسک فرض ایله سنت
 بهرر تپنگری بیزگه بیر باغچه جنت
 بهارنی کوره میز تیز اوتیب کپتر
 بهارده کیم قنچه عبادت اپتر؟
 بهار دپک اوتگی عمرینگ هم بیلیب قال
 اپلینگ گه یخشی لیک ایله، دعا آل
 بو دنیا آلتینی دن یخشی آلقیش
 عبادت قیل، ایش اپت بو یولده سپن بیش
 بو دنیا ده سینا و آلر خداییم

ولی شیطان یول اورگهی سبنگه دایم
بیقیتگهی دنیا ده شیطاننی تقوا
بیقلگهی اؤزی کیم قیلمسه پروا
قیلش تقوا بویوردی بیزگه رحمان
گناه قیلدی رگنی جهد ایتدی شیطان
بقا قیلمس کیشی گه دهر فانی
اؤلر بیرکون کپلیب کیم بولسه جانی
الله، مپن عاجزمن آخر بنده من
ویالیم کۆپ آلدینگ ده شرمنده من
بیرسنگ دنیا ده بیرسپن قنچه عذاب
محشر میدانی ده قیلمه گین عتاب

40

عاقبتنی اویله گین انسان اگرسن ای بیگیت!
بیر بلیق توتماق اوچون قیلمه تینیق سوولرنی خیت
تورنه دپک اوچ خیل بولیب سېن بولمه خیلینگدن جدا
بیر- بیردن اجره تیب قیلمه ایلینگنی تیت وپیت
بولسه گر اون برماغینگ محکم توتر هر نرسه نی
بیرلشیب اهل و اولوسینگ بیرله یاولرنی بیقیت
تینگله گین هر سوزنی سېن دقت بیلن کیم سوزله سه
یخشی سین سېو «save» ایله گین بولسه یمان قیلگین دپلیت «delete»

سپن کوره رسن گر بیراولر ابله گیلر فعل بد
شپه چپ بولگین اولرنینگ آلدی دن تیزلیکده بیت
گرمسلمان سن دفاع قیل دایما اسلامنی
گر توقیلگندیر تهمیردن اوزگه نی هیچ قویمه، سیت
اولتیریب اسلام قالینی اوزره رغبت لر بیلن
یوز تومن گل لر توزیب توقی اوزینگ گل لرنی چیت
ابلسپور ابلینگنی سبوسنگ آل قلم قاغاز بیلن
اویقودن آچیب کوزینگ بو آغیر احوالینگنی بیت

41

تَشقَری قالمه اینیم سہن اہندی جمعیت گہ کیر
بیلگی نینگ قنچہ اہکن، سہن اہندی ارزشینگانی بیر
گر قولینگدن کپلسہ ہرکیم گہ قیلا کور یخشی لبق
یخشی لیغنی دایما ہرکیم نینگ اوستی گہ آشیر

اولتیریش ده سۆزله مه هر بیر سۆزینگنی اویله مه ی
بیرکیشی سورمه ی توریب سۆز، سۆزله مسلیک یخشی دیر
ایزله گین، اۆرگن بیلم، علمینگ بیلم سبب کوچ قازان
بۆلگینینگ دانش بیله باشقه بیر اولردن آغیر

1392/1/15-ییل پنجشنبه کونی، گۆزیوان تومنی

42

یمان لیک سپن گه هر کیم، ای ایناغم، هر زمان قیلگی
کچیرگین، یخشی لیک ایله، یمان لیک ایله سه او، خَی
مسلمان باله سی سن بؤل چیدملی اوشبو آچون ده
دبگن دیر گر خبر بؤل سنگ یره تگن تبنگری میز شونده ی

شو وقتده تاپیلرمی؟ باغله بان چیقسه بیلین آیتیب
جهاد فی سبیل الله خدانینگ یولی ده ایله ی
توشینگن عالم و دانا خدانینگ بو یروغین قیلمس
قالیب دی ایندی کیم گه امر بالمعروفنی مپن آیتهی
1392-ییل 21-حمل گزبان تومنی

43

بیر قولتوم سوو

سوو، سوو، سوو، سوو، سوو، سوو، سوو، سوو!
 نہایت چنقاق من بہرینگ بیر قولتوم سوو!
 تنگلہ ییم قوریب تیلیم پتک دہک چیققن
 ہیچ کیم تاپیلیمیدی بېرسه بیر قولتوم سوو
 سوو، سوو، سوو

مرحمت له بہرینگ لر بیر قولتوم سوو!
 موسیچہ لر دہک سوو آختریب مہن
 بولاق نینگ بوی گہ بارگن پیتیم ده
 تومشیغی قان بولگن بیر گلہ قیرغی
 ہجوم قیلیب درراو اوستیم گہ کہلگی
 سوو، سوو، سوو

اورینگ قیرغیلرنی ایچہی بیر قولتوم سوو
 قی - قی سبسلرنی اہشیت گنیم دہک
 تاشلر پناہی ده بوقینرمن، مہن
 آدملر بولاق دن سوو آلیب کپتر
 بوقینگنیم نی ہم آدملر کورہر

قیرغی گه هیچ کیم بیر کپسک آتمهیدی
 مپنی توترمن دپب جدلر هر کیم
 سوو، سوو، سوو
 قولهمنگ مپنی بهرینگ بیرقولتوم سوو!
 آلدینراق قیرغی دن بوقین سم ابدی:
 آدملردن قنداغ قوتیلهی الله؟!
 بیر یاقدن قیرغی دیر، بیر یاقدن آدم
 خواطرلنهمن قنداغ قیلهی دپب
 اوزینگ قوتیلتیرگین، یره تگن اپگم!
 تاشلر نینگ تگی ده سووسیز اولمهی مپن
 سوو، سوو، سوو
 خدانینگ یولی ده بهرینگ بیر قولت سوو!
 چنقاق لیکدن اولسم ویاال اېمس می؟
 آخرمپن هم سیز دپک جانلی انسان من
 نپگه مپنی بونچه زیره نتیره سیز؟
 قوتیلیب قیرغی دن چیقسم میدان گه
 قنات قاقیب بارسم دریا بوی گه
 چنقاق لبیم قویب ایچسم تو بگینچه
 تینیب - یه لچیب مپن هم تنفس آلیب
 اوندن سونگره اولسم میلی دیر، الله

44

چیت گه چیقمه، بولگینینگ عالیجناب
بد اصل دهب قیلمه سین هیچ کیم خطاب
تاپمه گین اوزینگ گه یاو، یاسییزیشه
دوست تاپگین سین اوزینگ گه بی حساب
تاجهان باریچه آتینگ اوچمه سین
افتخار قیلسین آتینگه فاریاب

تینگری نینگ بویروغی نی قیل باش قویب
سپن گناه قیلمه، یوگور! قیلگین ثواب
سیغمه سین، سیر قیرره لی بول سپن اوچون
یازسه لر، یازوچیلر مینگ بیر کتاب
بو جهان بویچه تانیلسنگ اگر:
اېل سپور فرحت قیلیب یاز شعر ناب

45

خُلُق و اطوارینگ ایله تاتیملی بؤل چون الموروت
بؤلمه سین تا سوزلرینگ توزی اوتیب توشگن قوروت
گر بیقیلگن بولسه کیمسه چاره سیزلیکدن، اینیم
شَپَه توتگین قولی دن تایی - تایی قیلیب یولده یوروت

قویمه گین سقال - بوروت ابرککلیک همت بولمه سه
چونکی ابرلیک جوهری همت ابرور نه شیخ بوروت
سپنگه هرکیم دن اگر بیرسوزنی آیتسه هر بیراو
ابرکی سیرسقله آنی یاکی کونگیل ده چوروت
1392-ییل 9 شور گوزیوان تومنی

46

اگرچی بولسه ای انسان! ایاغینگ آستی ده کوک
خداگه سجده قیل دایم فقط محراب ارا تیز چوک
تیریک لیکده هوا قیلمه ی اوزینگنی برچه دن کم بیل
اوشه شیطان ملعون نینگ گپین قیلمه ی اونی سبن سوک
اگر سوسین دپسنگ تبنگری و همده ایل - اولوس منگو
تکبر آرتیدن بارمه ی، هوسنی جان وتن دن توک

همیشه تنتی لیک بیرله اولوسنینگ کونگلی دن جای آل
تیریک سن آیتمه سین هیچ کیم قواره قیلمه گین ای پوک!
گنه لردن قاجیب یورگین، اولیم نی هر زمان یوقله
عبادت بیرله بولگی سن شرفلی بنده لرگه جوک

1392-ییل 11 شور مولاناغبیر فرهنگی بنیادی- مزارشریف

47

بیر آدم تاجیک و پشتون ابرور تاتار یا اوزبک
نفاق اوروغی نی سپییب ایبرمنگ بیر- بیردن لیک
نفاق و تفرقه نینگ ایلدیزین قازیب قوریتگه یسن،
کپل، ای آدم نینگ اوغلی، اېندی بیرلیک کۆچتین سېن اېک!

بۆلیب بیر مُشت برچه‌نگیز قرینداش لر کبی دایم
اورینگ آغزی گه مُشت بییرله اگر یاو ایستر ایتماق چپک
سواش نی ربه‌لب دایم غنیملر آرتیدن یورسک
اوزیلمس - افسکی مس دیر چوریلیک - قوللیک ایپی شوندپک
1392-ییل 15- ثور گزویان تومنی

48

بیبیرسن سېن کباب وهم پلو هم موترینگ دیر تیت
قچان بېردینگ سخا بیرله بیرار انسان گه بیر نان، آیت؟!
اوغیرلش، اولدیریش، رشوت... سېنینگ کسبینگ بولیب فالگن
خطادیر اوشبو ایشلر، توبه قیلگین، اپگری یولدن قیت

تیریک سن هم اوزینگ که بولمه سنگ سپن تخم و تولینگ که
قیلر اهل حرمت و عزت، یمان لیک قیلمه سنگ هیچ بیت
اېمس می؟ شونچه بیغدینگ بس، بو اهل نینگ قانی نی سؤریب
غریبانه کمکنی قیلمه گین اوزینگ که توپ دېک ریت

49

ای اولوس چنقاق و سووسیز من تیلیم بولگن پتک
بیر، هاووچ سوو ایچگنی بهرینگ ثواب بولگی دیمک
ای ایلیم! فلکان قیلیب کوکسیزنی دایم تیک تورینگ
اؤزگهلر بو یورت ساری آتسه اگر تاش وکپسک

کوزگه ایلمه‌ی شالنی قالمه‌نگلر قوریق یبرده، ایلیم
بیلمه‌گنلر شال قدرینی تاپالمسلر ایپیک
شکر نعمت قیلسه هرکیم آسیغی کۆپ دپیدیلر
کفر نعمت قیلسه کیم نقصان کۆره‌ر، یوق بونگه شک

50

توزه تگن ناقوله ی او ی نی نوره ت بنیادی دن تیز او ی!
کېلیب، سېن بو عصرگه ماس عمارت توب تاشینی قوی
کویب رنچ و مصیبت ده اېلینگ کول بولدی، درک اېتسنگ
اؤزینگه ایستمه راحت، توته شگین اېندی سېن هم کوی

ضیالی بول، کیچیکلرنی هر ایشده چارله، کینگاش قیل
توشون کیم آنگ دیر باشده، اېمس دیر مطرح یاش و بوی
کوزی آچ صبرسیز بولمی قناعت قیل شو دملرده
حلال آشینگی محتله تاپیب یی، شکر قیل، سبن توی

51

یپتهی مقصودگه دپسنگ، قیدیرگین
لَمَس بولمه - لدرلیکنی ییتیرگین
اپلیم سپوسین دپسنگ دايم، همیشه
محبت شربتینگدن سبن ایچیرگین

اگر سوز اوسته سی بولماقچی بولسنگ
مینگ اویلب سوزله گین، سوزنی پیشیرگین
اگر قالسین دپسنگ منگو علاقه
علاقه رشته سین چیرت ییگیرگین

1392-ییل، 19- اسد، خواجه سبز پوش تومنی

52

بۆلگینینگ عین قوباش و تولون آی
یاختی بۆلسین سېن طفیلی برچه جای
کورمه گین کم سېن اوزینگدن اوزگه نی
تېنگری قیلگن بیرنی قشاق - بیرنی بای
بۆلمه سین آسمان ده، پوزینگ قیلمه گین
چاپتیریب موتر اېلینگ توپراق و لای

یکه مین نازدانه ابرکه من دپمه!
جوگی هم بؤلگی اویی ده ابرکه تای
قوللرینگ بولسین خیرلی و آچیق
ببرگینینگ مسکین کیشیگه نان وچای

53

گر کیشی نینگ چونته گی ده بولمه سه ملاشرنگ
قنچه دانا بولسه هم دېمس زمان اهلی زرنگ
بولمه سه احساس و وجدانی ولی بولسه پولی
اعتباری بار اهل ایچره بولسه هم گرگی – گرنگ
بعضی مفتی، مولویلر یوزلرین آیلب قرا
ایکی دنیاسین پول آلیب ساتدی بیردنگه ترنگ

آمر و داکتر - قومندان و رییس لر کویسی
ایلہ گی چور و چپا وول ایندی بو حالنی قَرنِگ
هر کیشیگه قیلگنننگنی کوره سن آخر اوزینگ
بییل کی اوزینگ کورمه سنگ کوره دی اوغلینگ، نپیرنگ

1392-بییل 1-جوزا، دوشنبه کونی - خواجه سبزپوش

54

رقیبینگ تانیمه‌ی چیقیب هاولوقیب
کوره‌ش میدانی دن قاچمه‌گین بوقیب
بیراوگه باسمه‌سی چوغلی کسانوی
اهلک مرته اؤزینگ‌گه کؤرگینینگ سوقیب

یمان سۆزنی اوزینگ اؤرگتگن بالنگ
یمان سۆزله گنده یورمه گین نوقیب
قیسی بویاققه کی بویاسنگ ایپنی
اوشه بویاق ایپگه قالدی یوقیب

55

حرمت اپتگین برچه گه گریاش اپسنگ یاقری چال
ایسته سنگ گر اونیب اوسماقنی ابلینگدن آلقیش آل
یخشی ایشده برچه گه ایغار بول، یاووزگه،
دایما تور قرشی، کپتمه آرتیدن، یولینگده قال

سپن ثوابلی ایش گه بول جرار و چقان چاپکینینگ
بۆلمه شیطان گه غلام و قیلمه گین هرگز وبال
سپن تیره ک دپک باش کۆترمه بوساغه بۆلمه ی دپسنگ
بی کبر، عاجز- تواضع لی بول ومجنون تال

56

بختیم یولدوزی، آییم، قویاشیم
جان و جهانیم، هم مهربانیم
نه یلغوزجانیم، بلکی ایمانیم
ایکی آچونده جان و دل بیلن
سپوهمن اونی
قیغوکه باتگن، تینیم کورمه گن،
مپن بیلن اونینگ جانی تقیلگن
بیله می سیز، کیم؟
مهرلی آنم
مهرلی آنم!

57

خال رخسارینگ صنم جانیم نی آلدی، بیر قره
اولدیره رمی سن گوزهل؟ رحم آیله دردیم گه یره
لبلرینگ لعل بدخشان، تیش لرینگ گویا صدف
دلبریم، شهلا کوزینگ انداق کی مرمر شرشره
بیر باقیب کونگیه نی آوله، ای وفالی سپوگیلیم!
بخش ابتر جسمیم گه جان شیرین کللمینگ، آی سره

ای گوزهل، گر عاشقینگ کپلسه سېنی بیر کورگنی
نازه قیلمه آلدی گه چیق، ساچ و زلفینگنی تره
ایسته سنگ کورماق یولینگده انتظاریم حالتین
باغ ارا دیواردن کوچه ساری تیکلب مره
وصل اوچون عاشق کیشی جان و تنین قیلگهی فدا
تاخته تیب اوپگوم سېنی قیلسه هم آتنگ غرغره

58

کیشی گر صدق دل بیرله اوقیر آیات قرآنی
بیریلگی اوکیشی گه تپنگری دن بیرتخت رضوانی
بوتون عمرینگده تینمه‌ی، سبب اوقیب قرآن عبادت قیل
بو یولده اولگن انسان لر بولرمیش تپنگری مهمانی
کیشی قورقیب اگر چین دن نماز ایلر، اوقیر قرآن
ایشانگین کیم بولر کوچلی اوشه انسان نینگ ایمانی

آلیب قرآنی پوشلب تاقچه گه قویسنگ شواب ایرمس
گنه دیر چنگ باسیب یاتسه، اېمس بو تېنگری فرمانی
خداگه دوست بولماق ایسته سنگ اېلینگ گه خدمت قیل
اوزینگنی سات، غریبلرگه بیدیر گریولسه امکانی!

59

بیر محبت آیله گین یاریم اوله ی
مپنگه بیرباق نازلی دلداریم اوله ی
کپل قره کونگلیمنی بوزمه مونچه هم
سپنگه مپن، آهوی تاتاریم اوله ی

*****

سرو نازیم باغینگه باغبان بوله ی
یاکی یپر وملکینگه دهقان بوله ی
اوشبو سوزیم قیلمه رد، قیلگین قبول
ای قویاشیم، سپنگه مپن قربان بوله ی

*****

اوزگه بیرله کپتما زیبا دلبریم
سپن ابرورسن یاوریم، تاج سریم
تاتیریکمن سپنگه بولگه یمن غلام
نازه قیلمه ای بهالی گوهریم

*****

آه! اوله ی قنچه شیرین دیر سوزلری
آوله دی کونگیلنی شهلا کوزلری
نازنینیم، بیلمه دیم قیردن بولر
بیزگه آیتسین گوزهلیم نینگ اوزلری

*****

دلبریم عشقینگده کویب - یانه من
سبن ابرورسن شمع مبن پروانه من
مست اولیب عشقینگده اسیم قالمه دی
عقل و هوشدن دلبریم بیگانه من

****

عاشقینگده بېرمه گین، یاریم عذاب
بینوا یارینگده دلداریم عذاب
وصل اوچون تارتسم عذابینگ قنچه لر
قنچه آغیر بولسه هم فاریم، عذاب

****

گل گینم گل دېک آچیلیب گل بولر
یپلکه سی ده ساچلری سنیل بولر
عندلیب توزگه ی نوا گل عشقی دن
گل نی سپوگن اېلسپور بلبل بولر